

Sygn. akt I C 602/15

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2016 roku

Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSR Krystyna Dukaczewska
Protokolant:	stażysta Ewelina Gawłowska

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2016 roku w Rawie Mazowieckiej

na rozprawie

sprawy z powództwa

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
z siedzibą w W.

przeciwko

M. A.

o zapłatę

- 1) zasądza od pozwanej M. A. na rzecz powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 400 zł (czterysta złotych) z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od 4 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty;
- 2) oddala powództwo w pozostałej części;
- 3) wyrokowi w punkcie pierwszym nadaje rygor natychmiastowej wykonalności;
- 4) zasądza od pozwanej M. A. na rzecz powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. kwotę 124,21 zł (sto dwadzieścia cztery złote i dwadzieścia jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 602/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do tutejszego Sądu 5 sierpnia 2015 roku powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. domagała się zasądzenia od pozwanej M. A. kwoty 731 zł z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od kwoty 546 zł od 4 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz kosztów sądowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, że pozwana 4 marca 2015 roku pożyczyła do powoda kwotę 400 zł, którą miał spłacić 3 kwietnia 2015 roku.

Według powodowej spółki pozwana miała razem z pożyczką zapłacić również Opłatę Administracyjną w kwocie 146 zł.

Po tym, jak pozwana nie spłaciła pożyczki, powód podjął działania windykacyjne przewidziane w umowie, za które obciążył pozwaną kwotą 185 zł, ale czynności te nie okazały się skuteczne (pozew, k. 2-3)

Pozwana M. A. nie stawiała się na rozprawę i nie zajęła żadnego stanowiska w sprawie (potwierdzenie odbioru, k. 22; protokół rozprawy, k. 24)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 4 marca 2015 (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. udzieliła pozwanej M. A. pożyczki w kwocie 400 zł, która miała być spłacona w terminie do 3 kwietnia 2015 roku.

(dowód: wydruk wyciągu bankowego, k. 14, standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, k. 12)

W umowie pożyczki przewidziano, że w przypadku opóźnienia w spłacie pożyczki będą naliczane odsetki za czas opóźnienia w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. Przewidziano również opłaty za upomnienie drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS. Opłaty miały być zgodne z załącznikiem numer 1 do Ramowej Umowy P.. Opłata była uzależniona do pożyczonej kwoty i długości opóźnienia. W umowie przewidziano również Opłatę Administracyjną w kwocie 146 zł.

(dowód: ramowa umowa pożyczki, k. 8-11, standardowy europejski arkusz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, k. 12)

W dniu 12 maja 2015 roku (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. skierowała do pozwanej M. A. wezwanie do zapłaty w którym zażądała spłaty łącznej należności 735,95 zł (546 zł kwoty pożyczki, 185 zł opłat za wezwania do zapłaty, 4,95 zł zaległych odsetek).

(dowód: wezwanie do zapłaty, k. 5; kopia dowodu nadania, k. 6)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest uzasadnione częściowo.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do kwestii dotyczącej formy wydanego orzeczenia. Zdaniem Sądu w niniejszej sprawie zaszyły podstaw do wydania wyroku zaocznego.

Zgodnie, bowiem z art. 339 § 1 k.p.c. jeżeli pozwany nie stawiał się na posiedzenie wyznaczone na rozprawę albo mimo stawienia się nie bierze udziału w rozprawie, sąd wyda wyrok zaoczny.

Pozwana w żaden sposób nie wdała się w spór co do istoty sprawy, nie stawiała się na rozprawę pomimo, iż była o jej terminie prawidłowo zawiadomiona, nie złożyła też odpowiedzi na pozew ani w żaden inny sposób nie zajęła stanowiska w sprawie. Nie wniosła również o przeprowadzenie rozprawy w swojej nieobecności. Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby zaistniały jakieś szczególne przeszkody uniemożliwiające jej stawiennictwo na wezwanie Sądu.

Co prawda pełnomocnik powoda również nie był obecny na rozprawie, ale złożył wniosek o jej przeprowadzenie pod jego nieobecność. Zatem w świetle powyższych okoliczności zachodziły podstawy do wydania wyroku zaocznego.

Zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w takim wypadku przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa.

Sąd przyjął za prawdziwe twierdzenia powoda odnośnie zawarcia umowy pożyczki.

Należy jedynie wskazać, że powód nie przedstawił twierdzeń faktycznych w zakresie czynności windykacyjnych – to jest nie wskazał, kiedy i jakie czynności podjął. Ograniczył się jedynie do stwierdzenia, że należy mu się z tego tytułu kwota 185 zł.

Nie jest twierdzeniem faktycznym samo stwierdzenie, że dłużnik jest zobowiązany do zapłaty określonej kwoty pieniężnej. Twierdzeniem faktycznym jest takie twierdzenie o faktach, których zaistnienie lub brak pozwoli Sądowi na zastosowanie określonej normy prawnej.

Należy jeszcze wskazać, iż wprowadzone przez art. 339 § 2 k.p.c. domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. wyrok SN z 15 marca 1996 roku, I CRN 26/96, OSNC 1996, nr 7-8, poz. 108).

Działanie art. 339 § 2 k.p.c. nie rozciąga się natomiast na dziedzinę prawa materialnego. Obowiązkiem sądu rozpoznającego sprawę w warunkach zaoczności jest rozważenie, czy w świetle przepisów prawa materialnego twierdzenie strony powodowej uzasadniają uwzględnienie żądania (por. wyrok SN z 15 września 1967 r., III CRN 175/67, OSNC 1968, nr 8-9, poz. 142; wyrok SN z 31 marca 1999 r., I CKU 176/97, Prok. i Pr. 1999, nr 9, s. 30). Jeżeli zatem

w świetle przytoczonych przez powoda okoliczności brak podstaw do uwzględnienia żądania pozwu lub części żądania, sąd wyrokiem zaocznym oddał powództwo w całości lub w części (zob. wyrok SN z 6 czerwca 1972 r., III CRN 30/72, Biul. SN 1972, nr 10, poz. 178).

W stanie faktycznym sprawy nie może być wątpliwości, iż między stronami doszło do umowy pożyczki (art. 720 k.c.).

Powodowa spółka pożyczyła pozwanej kwotę 400 zł, którą ta miała zwrócić do 3 kwietnia 2015 roku. Okoliczności sprawy wskazują, że do zwrotu nie doszło w umówionym terminie.

Tym samym uzasadnione jest żądanie zapłaty kwoty 400 zł, co znalazło wyraz w punkcie pierwszym wyroku.

Uzasadnione jest również żądanie powoda odsetek za opóźnienie. Zgodnie z art. 481 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Przy czym, jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Jednak, gdy wierzytelność jest oprocentowana według stopy wyższej niż stopa ustawowa, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.

Strony w umowie przewidziały odsetki za opóźnienie w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego i w związku z tym Sąd takie odsetki zastosował.

Natomiast Sąd uznał, że powództwo, co do kwoty 185 zł (działania windykacyjne) i 146 zł (opłata administracyjna) nie zasługuje na uwzględnienie.

Po pierwsze, jak już wyżej wskazano powód nie przedstawił twierdzeń faktycznych wskazujących, że wykonał jakiegokolwiek czynności faktyczne drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS. Nie wskazał, kiedy i jakie czynności podjął.

Już tylko to, w ocenie Sądu, uzasadnia oddalenie powództwa w zakresie opłat za czynności windykacyjne z uwagi na treść art. 6 k.c.

Po drugie, w ocenie Sądu umowa pożyczki, jaką zawarła powodowa spółka z pozwaną w zakresie opłat za upomnienie drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS, nawet w sytuacji, gdyby takie czynności faktyczne miały miejsce jest niedozwoloną klauzulą umowną i jako taka nie wiąże pozwanej.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Ustawa za niezgodnione indywidualnie postanowienia umowy, nakazuje traktować te, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu.

W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta.

Nie może być wątpliwości, że pozwana w sprawie jest konsumentem, który zawarł umowę pożyczki z przedsiębiorcą.

Nie budzi również wątpliwości, że postanowienia dotyczące opłat windykacyjnych nie dotyczą głównych świadczeń stron. Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 8 czerwca 2004 roku (I CK 635/03) pojęcie „głównych świadczeń stron” (art. 385¹ § 1 zd. 2. k.c.) należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Opłaty windykacyjne z całą pewnością nie należą do istoty umowy pożyczki.

W końcu nie może podlegać również dyskusji, iż postanowienia umowne dotyczące opłat za upomnienia drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS nie zostały indywidualnie uzgodnione z pozwaną. Są one częścią umowy ramowej i tabeli opłat, którą powodowa spółka stosuje do wszystkich klientów.

Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta opłat za upomnienia drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS w wysokości uzależnionej od zadłużenia oraz okresu opóźnienia, a bez jakiegokolwiek związku z rzeczywistymi kosztami tych czynności rażąco narusza interes konsumenta i dobre obyczaje.

Opłaty windykacyjne mogą, co najwyżej odnosić się do rzeczywistych czynności, odzwierciedlać ich rzeczywisty koszt i nie mogą stanowić źródła dochodu pożyczkodawcy.

W stanie faktycznym sprawy tabela opłat za upomnienie drogą telefoniczną, drogą elektroniczną oraz w formie SMS jest oderwana od rzeczywistych kosztów czynności i ma stanowić jedynie dodatkowe źródło dochodu pożyczkodawcy (wskazuje na to uzależnienie wysokości opłaty od kwot zadłużenia i okresu zadłużenia).

Należy wskazać, iż analogiczne klauzule umowne zostały już uznane wielokrotnie za abuzywne. Przykładowo:

- w sprawie sygn. akt XVII AmC 103/04 Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedopuszczalne postanowienie umowne (...) Sp. z o.o. w G. o treści: „W przypadku zalegania z co najmniej dwoma ratami pożyczkodawca może również wystosować (nie częściej niż raz w tygodniu) upomnienie. Każdorazowe wystawienie upomnienia podlega opłacie w wysokości 50,00 zł”
- w sprawie sygn. akt XVII AmC 101/05 Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedopuszczalne postanowienie umowne (...) Sp. z o.o. z siedzibą w K. o treści „Opłaty dodatkowe, które ponosi Zleceniodawca: - (...) - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 1 miesiąc – 50 PLN - za przyznanie okresu karencji w spłacie rat na 2 miesiące – 100 PLN - za wysłanie upomnienia za zwłokę w zapłacie raty – 20 PLN - za wysłanie wezwania do zapłaty raty – 30 PLN - za wysłanie przedsądowego wezwania do zapłaty – 50 PLN - za wizytę indykatorów w związku z brakiem spłaty 2 rat – 100 PLN - (...) - za telegram informujący o zadłużeniu przeterminowanym – 30 PLN - za monit telefoniczny – 20 PLN - (...)”

Analogicznie za klauzulę abuzywną Sąd uznaje również postanowienia w zakresie umowy stron przewidujące opłatę administracyjną w kwocie 146 zł pobieraną za udzielanie pożyczki.

W tym wypadku również zostały spełnione przesłanki art. 385¹ k.c.

Zastrzeżenie w umowie na niekorzyść klienta opłat za sam fakt udzielenia pożyczki i to w wysokości niezwiązanej z poniesionymi kosztami czynności zmierzających do zawarcia umowy, a w wysokości odpowiadającej około 30% udzielonej pożyczki na okres 30 dniowy Sąd uznaje za regulujące obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszający jego interesy.

Opłata pobierana za sam fakt zawarcia umowy pożyczki winna odzwierciedlać koszty z tym związane i nie mogą stanowić źródła dochodu pożyczkodawcy. Opłata ta winna być, co do zasady równa w każdym wypadku, gdyż koszty zawarcia umowy pożyczki są identyczne niezależnie od jej wysokości.

W stanie faktycznym sprawy tabela opłat w zakresie opłat administracyjnych jest również oderwana od rzeczywistych kosztów zawarcia umowy i ma stanowić jedynie dodatkowe źródło dochodu pożyczkodawcy (wskazuje na to uzależnienie wysokości opłaty od kwot zadłużenia i okresu zadłużenia). Źródło dochodu wyższe niż odsetki maksymalne.

Konsekwencją zasądzenia roszczenia orzeczeniem zaocznym było zaopatrzenie z urzędu wyroku w tej części w rygor natychmiastowej wykonalności (art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.), o czym Sąd orzekł w punkcie trzecim wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie, z którym każda ze stron procesu ponosi jego koszty w takiej części, w jakiej proces przegrała.

Z kwoty 731 zł stanowiącej wartość przedmiotu sporu, zasądzona została na rzecz powoda kwota 400 zł, stanowiąca 54,72 % wartości przedmiotu sporu. Zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów strony powinny ponieść koszty w proporcjach: powód 45,28 %, a pozwany 54,72 %.

Łączne koszty procesu wyniosły 227 zł, wyłącznie po stronie powodowej (30 zł opłaty sądowej, 180 zł wynagrodzenia pełnomocnika procesowego i 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa).

Powoda zgodnie z podaną proporcją powinny obciążyć koszty w kwocie 102,79 zł, skoro jednak faktycznie poniósł on koszty w kwocie 227 zł, należy się mu zwrot kwoty 124,21 zł od strony pozwanej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji.